

Guide til Samtalecafé om islam og kristendom

- for gymnasieskolen

Lærere siger om samtalecaféerne:

- en rigtig god måde at bruge fællestimerne på
- vi får engageret eleverne på en helt anden måde end sædvanligt
- eleverne viser sig at være helt vilde med at diskutere og lytte
- eleverne kan diskutere på tværs af klasser og på tværs af personlige holdninger i en behagelig og afslappet atmosfære med deltagelse af "voksne" ildsjæle
- den vigtige ansigt-til-ansigt samtale, der levendegør og nuancerer det faglige stof på en personligt vedkommende måde, finder sted
- alle får en positiv oplevelse samtidig med de lærer noget

Kommentarer fra lærere på 7 gymnasier, hvor samtalecaféerne er gennemført som pilotprojekt.

Introduktion

Dette er en guide for, hvordan du/I arrangerer og gennemfører en samtalecafé. Guiden er udviklet på baggrund af erfaringerne fra en række samtalecaféer, der blev gennemført som pilotprojekt på syv gymnasier i Danmark. Konceptet er udviklet af Stiftssamarbejde Folkekirke og Religionsmøde, og fremover bistår vi gerne med tilrettelæggelse af en samtalecafé på jeres gymnasium (se nedenfor hvordan).

Hvad er en samtalecafé?

En samtalecafé om islam og kristendom består overordnet af gruppesamtaler og to plenumsamlinger. Først præsenterer en imam, en præst og to studerende, fra en videregående uddannelse og med hver sin religion, sig selv og deres begrundelse for, at vi kan og skal tale sammen om tro og religiøst betinget kultur – på tværs af religiøse traditioner. Dernæst er der gruppesamtaler (café-samtalerne), hvor eleverne diskuterer udvalgte spørgsmål fra "cafémenukort". Imam, præst og studerende - med fordel også lærere - medvirker som samtalefacilitatorer. Sidste del af forløbet foregår igen i plenum, hvor panelet (bestående af imam, præst og studerende), besvarer og diskuterer spørgsmål fra plenumforsamlingen.

Et motivationsskabende arrangement for flere klasser

En samtalecafé er et afprøvet og alternativt form for fællesarrangement. Fagligt er der fokus på religionsundervisning, og arrangementet fungerer bedst med flere klasser sammen, sædvanligvis på 2. g-trin. Caféens mulighed for samtale og efterfølgende plenumdebat engagerer eleverne aktivt i en aktuel debat om et ellers fagligt komplekst stof. Caféen tager afsæt i og trækker på de kompetencer, eleverne har opnået i den øvrige undervisning i religion. Eleverne bliver gennem formen motiveret til selv at gennemtænke de problemstillinger, der diskuteres mellem repræsentanter for henholdsvis islam og kristendom både i gruppe og i plenum. Caféen øger elevernes interesse for religion som fag og nutidigt fænomen og sætter særligt fokus på de spørgsmål, som mødet mellem forskellige religioner og forskellig kulturbaggrund rejser.

Antal deltagere: klasser med tilsammen ca. 100-120 elever.

Sædvanligvis 2g – 3g'ere med religion på A-niveau kan også være med. Et enkelt sted har der deltaget 200 elever, det er i overkanten af, hvad konceptet kan bære.

Medvirkende:

- Caféleder
- Imam
- Præst
- Kristen/ne studerende
- Muslimsk/e studerende
- Religionslærerne

- Cafeleder: En lærer eller anden person fungerer som caféleder. Cafélederen er overordnet ansvarlig for, at arrangementet gennemføres efter tidsplanen, og er desuden "vært" og ordstyrer gennem hele samtalecaféen.

- Imam og præst: Det kan være vanskeligt at få fat i en imam. De er relativt få, og de er skævt fordelt i landet. Det er vigtigt at imamen taler et rimeligt dansk. Bedst er det, hvis imanen også er lokal, men det er ikke altid muligt. Præsten kan og bør være lokal, altså fra gymnasiets opland, og bør være indstillet på religionsdialog. Det anses for vigtigt, at der er tale om henholdsvis imamer og præster, da deres tilhørsforhold til den religiøse institution giver deres deltagelse en særlig forpligtethed.

- Studerende: De kristne/muslimske studerende er vigtige. De fungerer som samtalefacilitatorer under caféen og svarer også under plenum. De formidler ved deres alder, og det at de er studerende, at man ikke behøver at være over 40 for at religion og tro er relevant. Folkekirke og Religionsmøde har et netværk af præster, imamer og studerende, som er interesserede i denne sag, og vi er behjælpelige med at etablere kontakten.

Tidsramme

En café kan afvikles fra 90 til 180 minutter. To dobbeltmoduler på i alt 180 minutter giver den bedste fordybelse, men et enkelt dobbeltmodul, 90 minutter, kan fungere. Det skal dog understreges, at forløb på 120 til 180 minutter, er det optimale.

Forberedelse af arrangementet

- Dato, ønsket tidsramme og deltagende klasser afklares.

- Imam, præst, kristen/muslimsk studerende og eventuelt en caféleder kontaktes. Tag kontakt i god tid.

- Lokaleforbrug aftales. Der skal være mulighed dels for plenum dels for caféopstilling, dvs. borde med plads til 6-8 elever om hvert. Nogle gymnasier har en aula eller andet samlingslokale, der er så stort, at det hele kan afvikles dér. Det er det optimale. Men det kan også gennemføres med et samlingsrum, hvor alle kan sidde til plenum, men hvor caféen er delt ud på klasselokaler – i så fald helst nogenlunde samlet.

- De medvirkende orienteres om spørgsmålene til cafeen, og, så vidt muligt, om hvem de forskellige deltagere er.

- Ca. en uge før cafeen sendes reminder til alle deltagere.

- Fremstilling af menukort med spørgsmål. Forlæg og udvalg af spørgsmål, se bilag.

Det er vigtigt at gøre noget ud af detaljerne. Menukortene kan med fordel udarbejdes med logo mm. F&R fremstiller gerne menukortene – med gymnasiets og F&Rs logo. Menukortene bestilles hos F&R's religionspædagogiske konsulent Kristen Skriver Frandsen på kfs@religionsmoede.dk senest to uger før caféen.

Forberedelse af cafélokalet

Jo hyggeligere og jo mere caféagtigt man kan gøre det, jo bedre fungerer det hele. Menukortene skal være der. De rød og hvid ternede duge har vi ikke set endnu i pilotprojektet, men mange steder fint med fyrfad-slys i en underkop, plastikopper, te og kaffe. Nogle steder skærekage, som elever har bagt, andre steder småkager. Buffetselvbetjening er det bedste. Nogle steder har lærere med stor flid fungeret som tjenere, men deres ressourcer er bedre udnyttet som samtalefacilitatorer parallelt med imam, præst og studerende. (Nærmere beskrevet under "Langt forløb")

Tidsplan og forløb

Nedenstående vejledende tidsplaner skitserer foruden tidsplanen også indholdet.

Langt forløb (180 min)

12.30 Plenum: Generel introduktion og velkomst til gæster v. caféleder.

12.35 Plenum: Imam, præst og studerende fra videregående uddannelser (minimum en muslim og en kristen) præsenterer sig selv. De udgør senere panelet i den afsluttende plenumsamtale. De fortæller her kort om sig selv, og hvor de hver især ser grundlaget for en samtale på tværs af religiøse traditioner.

12.50 Cafésamtalerne ved bordene introduceres: der er et menukort på hvert bord med 4-5 spørgsmål vedrørende islam og kristendom. Det er vigtigt at understrege, at eleverne skal give sig god tid, og at de skal prøve at se spørgsmålet ud fra en henholdsvis muslimsk, kristen og eventuelt "egen" synsvinkel – så godt man kan.

12.55- 13.30 Samtaler ved bordene – emner iflg. menukort på bordet. Menukortene er i et vist omfang forskellige – emnerne er hentet ud af i alt 20 forskellige spørgsmål. Bliver et menukort udtømt ved et bord, kan det være klogt at have et overskydende lager, så bordet kan få udleveret et nyt.

Præst, imam, lærere, caféleder og studerende står til rådighed for bordsamtalerne og tilstræber at komme rundt til alle borde. Lærere bør fortrinsvis optræde som samtalefacilitatorer ved borde, hvor de ikke har gruppens elever til daglig. Samtalerne ved bordene danner baggrund for det afsluttende plenum, men der skal ikke aflægges rapport eller lignende.

Pause

13.40-14.00 Samtaler fortsat. På dette tidspunkt opfordres grupperne til at overveje, hvilke spørgsmål de ønsker at rejse i plenumforsamlingen.

14.05-15.00 Plenum. Plenum ledes af samtalecaféens leder. Ordet er frit, og eleverne adresserer spørgsmålene til hhv. præst, imam, studerende. Cafélederen kan og skal sørge for at de rette i panelet får svaret. Humor og energi i plenumafviklingen er en stor fordel.

Kort forløb (95 minutter)

Indhold som ovenfor.

9.50-10:00 Velkomst og introduktion. Imam, præst og studerende præsenterer sig meget kort.

10.00-10:45 Cafésamtaler ved bordene – emner ifg. menukort på bordene.

10:45-11.25 Plenum

Folkekirke og Religionsmøde yder gerne konsulentbistand

Folkekirke og Religionsmøde bistår gerne med at etablere kontakt til præst og imam samt kristne og muslimske studerende. Vi vil i nogle tilfælde kunne sende en caféleder fra vores organisations netværk, hvis det ønskes.

Økonomi

Prisen for en samtalecafé vil afhænge en del af lokale kontakter. Imamen bør som regel tilbydes honorar (de færreste er fastansatte som imamer). Nogle præster, gymnasiepræster, ungdomspræster eller den lokale sognepræst, vil ofte anse deltagelse som en del af sit almindelige arbejde – og kan eventuelt takkes med et gavekort. De studerende skal tilbydes studentertilfælde + transport.

Spørgsmål

Spørgsmål vedr. planlægning og gennemførelse af samtalecaféen kan rettes til:

Folkekirke og Religionsmøde. Tlf. 89 42 23 14 eller email: mail@religionsmoede.dk

Forslag til spørgsmål til samtalecafeen

De nedenstående 20 spørgsmål har været anvendt i pilotprojektet. De kan naturligvis suppleres og redigeres efter eget ønske. Eleverne møder et udvalg på 4-5 af spørgsmålene på et menukort på bordet.

På hvert menukort står:

Prøv at arbejde med spørgsmålene ud fra en muslimsk og, en kristen synsvinkel – overvej også om du selv eller gruppen har en egen synsvinkel. "Man/vi" i spørgsmålene kan mange steder læses "mennesket" eller "mennesker".

1. Tror vi på samme Gud?
2. Må mennesker missionere for deres tro overfor andre for at få dem omvendt?
3. Må et menneske omvende sig til en anden tro?
4. Kan der være sandhed i andre religioner end ens egen?
5. Hvad er bibelen og hvad er koranen? Kan indholdet diskuteres/kritiseres?
6. Hvad skal styre og vejlede mit liv? (Mig selv, min samvittighed eller den nedskrevne vejledning i hhv bibel eller koran/hadith?)
7. Hvem/hvad er Jesus?
8. Hvem/ hvad er Muhammed?
9. Hvad er sand tro?
10. Hvad er frelse og hvordan bliver mennesker frelst?
11. Skal der være ubegrænset ytringsfrihed?
12. Hvad er afguderier?
13. Må man lave billeder af Gud? Hvorfor/hvorfor ikke?
14. Må religion godt være politisk?
15. Er det ok at vise offentligt, hvad man tror på – i påklædning, symboler, adfærd?
16. Skal kirken beholde sin ret til at ringe med kirkeklokker?
17. Skal muslimer have lov til at kalde til bøn fra minaret i Danmark?
18. Er religioner konfliktskabende?
19. Er homoseksualitet ok? Hvorfor/hvorfor ikke?
20. Er det i orden at lade sin far eller mor flytte på plejehjem? Hvorfor/hvorfor ikke?
21. Kan religionerne eksistere fredeligt side om side? Eventuelt hvordan?

